

DECIZIE

16 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Banca Comercială „Moldindconbank”
Societate pe Acțiuni,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă Banca
Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni împotriva Societății cu
Răspundere Limitată „Taix-Prim” și Taisiei Ciobanu cu privire la încasarea
datoriei, dobânzilor și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 2 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 9 iunie 2017 BC „Moldindconbank” SA a depus cerere de chemare în
judecată împotriva SC „Taix-Prim” SRL și Taisiei Ciobanu, solicitând încasarea
datoriei rezultate din contractul de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014, în sumă totală
de 4 573 965,18 lei și taxa de stat în sumă de 50 000 lei.

În motivarea acțiunii s-a menționat că BC „Moldindconbank” SA, prin
intermediul filialei „Cuza Vodă” a acordat SC „Taix-Prim” SRL în baza
contractului de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014, un credit în sumă de 4 250 000 lei
cu termenul final de rambursare la data de 10 iulie 2018.

Întru asigurarea rambursării în termen a creditului acordat, Taisia Ciobanu,
conform contractului de fidejusiune nr. 56-F din 10 iulie 2014, s-a obligat să
execute în mod solidar și integral obligația SC „Taix-Prim” SRL de rambursare a
creditului și achitarea dobânzilor, penalităților, cheltuielilor de urmărire în justiție și
de executare, precum și a altor plăți aferente conform contractului de credit nr.57/14
din 10 iulie 2014, în cazul în care SC „TaixPrim” SRL nu-și va onora obligațiile de
plată aferente contractului de credit dat.

S-a invocat că SC „Taix-Prim” SRL nu și-a onorat obligațiile contractuale de
rambursare a creditului, dobânzilor și a plăților aferente acestora, fapt prin care
încalcă flagrant condițiile contractului de credit.

Iar, conform calculului datoriilor nerambursate pe contractul de credit nr.57/14 din 10 iulie 2014, societatea pârâtă SC „TaixPrim” SRL a acumulat la ziua de 26 aprilie 2017 o datorie totală în mărime de 4 573 965,18 lei, formată din credit restant în mărime de 4 072 973, 97 de lei, dobânda neachitată în mărime de 295 798,37 de lei, dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a creditului în mărime de 171 153,21 de lei și dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii, a comisionului în mărime de 34 039,63 de lei.

S-a indicat că conform pct. 13.1 din contractul de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014, orice litigiu rezultat din prezentul contractul de credit, va fi soluționată pe cale amiabilă.

În legătură cu neonorarea obligațiunilor contractuale asumate în baza contractului de credit nr.57/14 din 10 iulie 2014, în adresa debitorului SC „Taix-Prim” SRL și a fidejursorului Taisia Ciobanu, au fost expediate reclamații prin care li s-a comunicat că creditul va fi declarat scadent anticipat și plătitibil cu toate dobânzile aferente în baza contractului și propusă achitarea benevolă a datoriei.

Temeiul începerii urmăririi este neonorarea de către debitorul SC „Taix-Prim” SRL a obligațiilor asumate conform contractului de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014, în ceea ce privește nerambursarea ratelor la credit, a dobânzilor și a plăților aferente acestora, cât și de către fidejursorul Taisia Ciobanu a obligațiilor prevăzute în contractul de fidejusiune nr. 56-F din 10 iulie 2014.

La momentul depunerii acțiunii, cerințele înaintate către debitor și fidejursor nu au fost satisfăcute în termen, banca la rândul său declarând creditul scadent anticipat și plătitibil cu toate dobânzile aferente lui.

Prin cererea de majorare a cuantumului pretențiilor BC „Moldindconbank” SA a solicitat încasarea în mod solidar de la SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu, în beneficiul BC „Moldindconbank” SA, a datoriei conform contractului de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014 în sumă totală de 5 623 764,82 de lei, a taxei de stat în sumă de 50 000 lei și cheltuielile de judecare a cauzei în sumă de 1 068,12 lei.

În motivarea cererii de majorare s-a indicat că creditul în sumă de 4 250 000 lei a fost eliberat SC „Taix-Prim” SRL cu condiția achitării de către acesta a unei dobânzi flotante, care la data semnării contractului constituia 8% anual, iar dobânda urma să fie calculată până la achitarea integrală a datoriei.

Potrivit pct.15, Cap. X, părțile au prevăzut că pentru nerestituirea creditului la scadență, debitorul va plăti băncii o dobândă de întârziere în mărime de 0,1% de la suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere.

Iar conform pct.16, Cap. X, s-a stabilit că pentru neachitarea dobânzii aferente creditului la scadență, debitorul va plăti băncii o penalitate în mărime de 0,1% de la suma respectivă neachitată, pentru fiecare zi de întârziere.

Astfel, la 22 ianuarie 2018, valoarea datoriei SC „Taix-Prim” SRL față de bancă conform contractului de credit nr.57/14 din 10 iulie 2014 în raport cu situația din 26 aprilie 2017, constituia în total 5 623 764,82 de lei, dintre care credit neachitat 4 072 973,97 de lei, dobânda neachitată 628 028,59 de lei, dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a creditului 768 344,18 lei și dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii în sumă de 154 418,08 lei.

La fel, banca a mai suportat cheltuieli de înștiințare a debitorului pentru procesul judiciar, formate din cheltuielile executorului judecătoresc Anatolie Chiosa în sumă de 1 020 lei și cheltuielile de expediere a telegramelor în sumă de 48,12 lei.

Prin hotărârea din 14 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de BC „Moldindconbank” SA împotriva SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a încasat în mod solidar din contul SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu în beneficiul BC „Moldindconbank” SA, datoria în sumă de 5 623 764,82 de lei, suma de 50 000 lei cu titlu de cheltuielile de plată a taxei de stat, suma de 1 068,12 lei cu titlu de cheltuieli de judecată suportate pentru citare.

La 17 septembrie 2018, SC „Taix-Prim” SRL a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 14 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, prin care a solicitat casarea ei și pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

La 13 mai 2019, SC „Taix-Prim” SRL a depus cerere de apel motivată.

Taisia Ciobanu a depus cerere de alăturare la apel.

Prin decizia din 2 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de SC „Taix-Prim” SRL și cererea de alăturare la apel depusă de Taisia Ciobanu.

S-a casat hotărârea din 14 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și s-a emis o hotărâre nouă, prin care:

Cererea de chemare în judecată depusă de BC „Moldindconbank” SA împotriva SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu s-a admis parțial.

S-a încasat în mod solidar de la SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu, în beneficiul BC „Moldindconbank” SA creditul neachitat până la 22 ianuarie 2018, în sumă de 4 072 973,97 de lei, dobânda în sumă de 628 028,59 de lei, taxa de stat în sumă de 50 000 lei și cheltuielile de judecată legate de citare în sumă de 1068,12 lei.

În rest, pretențiile s-au respins ca fiind neîntemeiate.

La 31 iulie 2020, BC „Moldindconbank” SA a declarat recurs împotriva deciziei din 2 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând să fie admis recursul, casată integral decizia instanței de apel și menținută hotărârea primei instanțe. Totodată, BC „Moldindconbank” SA a solicitat încasarea în mod solidar de la SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu, a taxei de stat achitate la depunerea cererii de recurs.

În motivarea recursului, cu referire la prevederile art. 432 alin. (2) lit. a), b) și c) din Codul de procedură civilă, recurentul a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

În acest sens, a relatat că instanța de apel și-a întemeiat soluția în baza prevederilor art. 942, 944 și 947 din Codul civil modernizat, făcând referire la art. 39 din Legea pentru punerea în aplicare a Codului civil, conform cărora dispozițiile art. 942-947 din Codul civil, introduse prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018 privind modelizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative, se aplică începând cu 1 martie 2019 și obligațiilor izvorâte din contracte încheiate înainte de 1 martie 2019 sau din alte temeuri survenite înainte de 1 martie 2019.

Referitor la acest aspect, recurentul a menționat că dispozițiile art. 942 din Codul civil modelizat au fost introduse prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, care a intrat în vigoare la 14 decembrie 2018 prin publicarea în Monitorul Oficial. Respectiv, la data apariției litigiului și pronunțării hotărârii primei instanțe – 14 august 2018, Codul civil modernizat nu era aplicabil litigiului.

În conformitate cu prevederile art. 6 alin. (1), (2) din Codul civil (în vigoare la momentul producerii faptului juridic), legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare. Aceleași prevederi se regăsesc și în art. 7 din Codul civil modernizat prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018.

Reieșind din aceasta, consideră că instanța de apel eronat a aplicat la caz prevederile art. 942, 944 și 947 din Codul civil modernizat, or la data constituirii situației juridice, precum și examinării litigiului în prima instanță – 14 august 2018, aceste norme nu erau în vigoare, fiind introduse prin Legea nr. 133/2018 privind modelizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative, abia la 14 decembrie 2018.

În aceste circumstanțe, la soluționarea cauzei, în partea expunerii asupra dreptului BC „Moldindconbank” SA de a solicita dobânzi de întârziere, instanța de apel urma să ia în considerare normele Codului civil în vigoare la momentul judecării cauzei în prima instanță, or este incontestabil ca situația juridică supusă judecării la caz s-a format anterior intrării în vigoare a prevederilor art. 942 din Codul civil modernizat.

Referitor la legalitatea încasării dobânzilor de întârziere pentru neplata la scadență a creditului și dobânzii contractuale, a remarcat că dreptul creditorului BC „Moldindconbank” SA de a pretinde încasarea dobânzilor de întârziere în cazul neexecutării de către debitor la scadență a obligației de restituire a creditului, precum și a obligațiilor de plată a dobânzii la credit este reglementat de prevederile art. 1243 din Codul civil în redacția legii până la 1 martie 2019 și prevederile contractului de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014.

Conform art. 1243 din Codul civil în redacția legii până la 1 martie 2019, în cazul neexecutării de către debitor la scadență a obligației de restituire a creditului, precum și a obligațiilor de plată a dobânzii și a altor sume aferente, creditorul poate pretinde plata unor penalități de întârziere în modul și în mărimea prevăzute de lege sau de contract.

Prin urmare, sumele calculate și solicitate de a fi încasate în mod solidar de la SC „Taix Prim” SRL și Taisia Ciobanu, banca le-a calculat în conformitate cu prevederile pct. 15 și 16 din Cap.X din contractul de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014, care prevăd că pentru nerestituirea creditului sau neachitarea dobânzii la scadență, debitorul va plăti băncii o dobândă de întârziere în mărime de 0,1% de la suma neachitată, pentru fiecare zi de întârziere.

Prin aceste clauze contractuale și conform prevederilor art. 1243 din Codul civil în redacția legii în vigoare până la 1 martie 2019, creditorul BC „Moldindconbank” SA și debitorul SC „Taix Prim” SRL au evaluat anticipat un

eventual prejudiciu cauzat în cazul nerambursării la timp a creditului acordat și neachitării la timp a dobânzii și a altor plăți aferente.

Referitor la pretenția ce ține de încasarea dobânzii suplimentare pentru neplata la scadență a creditului în sumă de 768 344,18 lei, a relatat că sunt eronate constatările instanței de apel potrivit cărora dobânda rezonabilă pentru perioada calculată este de 22,4% anual sau 0,0006% pe zi, or cele constatate cu privire la „Ratele de referință pe piața interbancara (CHIBOR)”, se referă la dobânda contractuală pentru utilizarea creditului - care reprezintă onorariul băncii pentru creditul acordat și constituie 8 % anual, și nu la dobânzile de întârziere ce sunt aplicate în cazul neexecutării obligației de achitare a creditului acordat la timp.

Prin urmare, consideră că argumentul instanței de apel precum că „prin admiterea pretențiilor BC „Moldindconbank” SA ce țin de încasarea dobânzii în mărime de 628 028,59 de lei, banca nu mai poate fi îndreptățită de a solicita și plata penalității de 768 244,18 lei”, este neîntemeiat, or dobânda contractuală în mărime de 628 028,59 de lei, nu constituie o sancțiune aplicată în cazul întârzierii executării obligațiilor pecuniare, ci o remunerație a băncii pentru creditul acordat și respectiv, aceasta nu poate fi apreciată drept dobândă de întârziere.

Astfel, urmare a faptului neexecutării în termen a obligațiunilor de achitare în termen a corpului creditorului, banca în temeiul pct.15 Cap.X din contract, a calculat dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a creditului în mărime de 768 344,18 lei.

Cât privește solicitarea de încasare a dobânzii suplimentare în mărime de 154 418,08 lei pentru neplata la scadență a dobânzii aferente creditului, a menționat că conform pct.2 Cap.VI din contractul de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014, pentru utilizarea creditului debitorul SC „Taix Prim” SRL va plăti băncii o dobândă în mărime de 8% anual, ce constituie una din componentele remunerației băncii pentru creditul acordat.

Din conținutul contractului de credit reiese cert că datoria principală este alcătuită din corpul creditului acordat și dobânda pentru utilizarea creditului, care reprezintă onorariul băncii pentru creditul acordat.

În acest sens, atât achitarea creditului, cât și achitarea dobânzii pentru utilizarea acestuia sunt obligațiuni pecuniare distincte. Diferența dintre acestea este clar stabilită în conținutul contractului de credit, respectiv acestora li se aplică dobânzi de întârziere pe perioada întârzierii.

Astfel, având în vedere că dobânda contractuală este la fel obligațiune pecuniară care face parte din obligația principală, în cazul întârzierii, acesteia, la fel, i se aplică sancțiunea prevăzută la pct. 16 Cap.X din contractul de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014.

În acest context, recurentul consideră că este eronat și argumentul instanței de apel prin care s-a respins solicitarea BC „Moldindconbank” SA de încasare a dobânzii suplimentare pentru neplata la scadență a dobânzii contractuale.

Astfel, referitor la calcularea dobânzilor suplimentare pentru neplata la scadență a creditului și dobânzii contractuale în mărime totală de 922 762,26 de lei, a reiterat că SC „Taix Prim” SRL și Taisia Ciobanu urmează să răspundă pentru obligațiile asumate în baza contractului de credit nr. 57/14 și contractului de fidejusiune nr. 56-F din 10 iulie 2014, respectiv să achite dobânzile de întârziere.

În concluzie, a remarcat că instanța de apel a examinat cauza superficial, nu a aplicat legea care trebuie să fie aplicată (Codul civil în redacția legii vechi, până la 1 martie 2019, a aplicat legea care nu trebuie să fie aplicată (Codul civil modernizat) și a interpretat eronat prevederile legale în coraport cu materialele cauzei.

La fel, consideră că instanța de apel a examinat cauza în ordine de apel cu încălcarea normelor procesuale civile, inclusiv a art. 130 Codul de procedura civilă.

Reieșind din circumstanțele reținute, consideră că cererea de chemare în judecată este întemeiată, iar decizia instanței de apel contravine prevederilor art. 239 din Codul de procedura civilă, fiind pasibilă anularii.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată BC „Moldindconbank” SA, prin intermediul poștei electronice, la 15 iulie 2020 (vol. I, f.d. 57), iar recursul a fost depus la 31 iulie 2020, în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 21 august 2020, în adresa intimaților a fost expediată copia cererii de recurs depusă de BC „Moldindconbank” SA cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs. Însă, până la data examinării admisibilității recursului, intimații nu au depus referință, prin care să-și exprime poziția cu privire la recursul declarat.

Prin încheierea din 30 septembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de BC „Moldindconbank” SA a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Colegiul a considerat inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate.

Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În

esență, recurentul și intimații au avut posibilitatea să prezinte poziția în scris și să răspundă la argumentele părții adverse.

Verificând decizia contestată în raport cu criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de BC „Moldindconbank” SA este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei din 2 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 14 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. a), b) și c) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recursului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

Astfel, circumstanțele cauzei prezentate de părți și determinate de instanțele de judecată în fazele procesuale anterioare denotă că între BC „Moldindconbank” SA și SC „Taix-Prim” SRL la 10 iulie 2014 a fost încheiat contractul de credit nr. 57/14.

Potrivit contractului, BC „Moldindconbank” SA a acordat SC „Taix-Prim” SRL un credit în sumă de 4 250 000 lei cu scadență finală la 10 iulie 2018.

Conform pct.1 și pct.2 Cap.VI din contract, rata dobânzii este flotantă. La data semnării contractului de credit rata dobânzii constituie 8% anual.

Pct.5 și pct.6 Cap.VI din contract prevăd că, dobânda urmează a fi plătită începând din data de 10 august 2014, lunar, la data de 10 a lunii ulterioare pentru luna precedentă.

Dobânda se calculează până la data achitării integrate a datoriei pe credit indiferent de faptul, dacă achitarea a fost efectuată de către debitor de sine stătător sau în baza hotărârii instanței judecătorești competente.

În conformitate cu pct.1 Cap. X, debitorul s-a obligat să achite creditul, dobânzile, comisioanele și penalitățile prevăzute de contract.

Potrivit pct.15 Cap. X, pentru nerestituirea creditului la scadență, debitorul va plăti băncii o dobândă de întârziere în mărime de 0,1% de la suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere.

Iar conform pct.16 Cap. X, pentru neachitarea dobânzii aferente creditului la scadență, debitorul va plăti băncii o penalitate în mărime de 0,1% de la suma respectivă neachitată, pentru fiecare zi de întârziere.

Potrivit contractului de fidejusiune nr. 56-F din 10 iulie 2014, fidejusalul Taisia Ciobanu s-a obligat să răspundă față de creditorul BC „Moldindconbank” SA pentru executarea totală a obligațiilor debitorului SC „Taix-Prim” SRL în temeiul contractului de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014, privind rambursarea creditului în

sumă de 4 250 000 lei cu scadență la 10 iulie 2018, precum și privind achitarea dobânzilor, penalităților și a altor plăți și cheltuieli legate de executarea acestui contract.

În legătură cu neonorarea obligațiunilor contractuale asumate în baza contractului de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014 și contractului de fidejusiune nr. 56-F din 10 iulie 2014, BC „Moldindconbank” SA a depus prezenta cerere de chemare în judecată împotriva SC „Taix-Prim” SRL și Taisiei Ciobanu, solicitând încasarea în mod solidar de la SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu, în beneficiul BC „Moldindconbank” SA, a datoriei conform contractului de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014 în sumă totală de 5 623 764,82 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Judecând cauza, prima instanță prin hotărârea din 14 august 2018 a Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani, a admis integral acțiunea și a încasat în mod solidar de la SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu în beneficiul BC „Moldindconbank” SA, datoria în sumă de 5 623 764,82 de lei, suma de 50 000 lei cu titlu de cheltuielile de plată a taxei de stat, suma de 1 068,12 lei cu titlu de cheltuieli de judecată suportate pentru citare.

Prima instanță și-a întemeiat soluția în baza prevederilor art. 512, 514, 572, 1236, 1146 și 1156 din Codul civil în redacția legii vechi, până la 1 martie 2019, constatând că debitorul SC „Taix-Prim” SRL nu și-a onorat obligațiile contractuale de rambursare a creditului, dobânzilor și a plăților aferente acestora.

A motivat că la 22 ianuarie 2018, valoarea datoriei SC „Taix-Prim” SRL față de BC „Moldindconbank” SA conform contractului de credit nr.57/14 din 10 iulie 2014 constituia în total 5 623 764,82 de lei, dintre care creditul neachitat - 4 072 973,97 de lei, dobânda aferentă creditului neachitată - 628 028,59 de lei, dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a creditului - 768 344,18 lei și dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii aferente creditului - 154 418,08 lei, ce nu au fost restituite nici de debitor nici de fidejuser.

Fiind investită cu judecarea apelului, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 2 iunie 2020, a admis apelul declarat de SC „Taix-Prim” SRL și cererea de alăturare la apel depusă de Taisia Ciobanu, a casat hotărârea din 14 august 2018 a Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani și a emis o hotărâre nouă, prin care cererea de chemare în judecată depusă de BC „Moldindconbank” SA împotriva SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu s-a admis parțial, s-a încasat în mod solidar de la SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu, în beneficiul BC „Moldindconbank” SA creditul neachitat până la 22 ianuarie 2018, în sumă de 4 072 973,97 de lei, dobânda în sumă de 628 028,59 de lei, taxa de stat în sumă de 50 000 lei și cheltuielile de judecată legate de citare în sumă de 1068,12 lei. În rest, pretențiile BC „Moldindconbank” SA s-au respins ca fiind neîntemeiate.

În motivarea deciziei, referitor la capătul de cerere privind încasarea datoriei restante la credit în sumă de 4 072 973,97 de lei, instanța de apel a conchis că SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu nu au manifestat în niciun mod dezacordul în privința acesteia, iar la materialele cauzei nu se regăsesc probe care ar confirma contrariul.

Referitor la pretenția băncii privind încasarea dobânzii aferente contractului de credit în sumă de 628 028,59 de lei, Colegiul instanței de apel a reținut că aceasta

urmează a fi admisă, având în susținere prevederile art.572 alin. (2), art.585 și art. 619 alin. (2) din Codul civil în redacția de până la 1 martie 2019.

În ceea ce privește capătul de cerere privind încasarea dobânzii suplimentare pentru neplata la scadență a creditului, în sumă de 768 344,18 lei, instanța a remarcat că este neîntemeiată și contrară dispozițiilor art. 869 alin. (1) și (2) din Codul civil în redacția de până la 1 martie 2019, nefiind una rezonabilă.

La fel, aplicând deja prevederile art. 942 alin. (1) și (2), art. 944 alin. (2) și art. 947 alin. (1) și (3) din Codul civil modernizat în redacția în vigoare din 1 martie 2019), a reținut că prin admiterea pretențiilor BC „Moldindconbank” SA ce țin de încasarea dobânzii în mărime de 628 028,59 lei, banca nu mai poate fi îndreptățită și la plata penalității de 768 344,18 lei.

Or, deși în pct.15 Cap. X din contractul de credit este specificat că aceasta ar fi o dobândă, totuși formularea de 0,1% pe zi o face să fie atribuită penalității.

A reținut că urmează a fi respinsă ca neîntemeiată și solicitarea BC „Moldindconbank” SA privind încasarea dobânzii suplimentare pentru neplata la scadență a dobânzii în mărime de 154 418,08 lei. Or, deși în acest sens banca face trimitere la prevederile pct. 16 Cap. X al contractului de credit, potrivit căruia pentru neachitarea dobânzii aferente creditului la scadență, debitorul va plăti băncii o penalitate în mărime de 0,1% de la suma respectivă neachitată, pentru fiecare zi de întârziere, Colegiul a apreciat-o ca fiind în neconcordanță cu normele imperative ale art.619 alin. (4) din Codul civil în redacția de până la 1 martie 2019, potrivit cărui, dobânzile de întârziere nu se aplică la dobânzi.

Astfel, instanța a considerat că și clauza contractuală prevăzută la pct.16 Cap. X din contractul de credit este lovită de nulitate absolută în temeiul art. 220 alin. (1) Cod civil în redacția de până la 1 martie 2019.

Judecând cauza în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră concluziile instanței de apel neîntemeiate, rezultate din aprecierea greșită a circumstanțelor cauzei și încălcarea normelor de drept material, fapt care constituie temei de casare integrală a deciziei.

Inițial Colegiul menționează că la cazul din speță sunt aplicabile prevederile Codul civil în redacția legii în vigoare până la 1 martie 2019, în contextul în care prin acțiunea înaintată la 9 iunie 2017 s-a solicitat încasarea datoriilor rezultate din contractul de credit nr. 57/14 încheiat la 10 iulie 2014, și anume s-a pretins încasarea, în mod solidar, de la debitorul SC „Taix-Prim” SRL și fidejutorul Taisia Ciobanu, în beneficiul BC „Moldindconbank” SA, a datoriei conform contractului de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014 în sumă totală de 5 623 764,82 de lei, dintre care creditul neachitat în sumă de 4 072 973,97 de lei, dobânda aferentă creditului neachitat în sumă de 628 028,59 de lei, dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a creditului 768 344,18 lei și dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii aferente creditului în sumă de 154 418,08 lei.

Or, prevederile art. 6 alin. (1) și (2) din Codul civil în redacția legii în vigoare până la 1 martie 2019, stipulează că, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

În conformitate cu art. 512 alin. (1) din Codul civil în redacția legii până la 1 martie 2019, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Art. 514 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art. 572 din Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

În conformitate cu art. 1236 alin. (1) din Codul civil, prin contractul de credit bancar, o bancă (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei persoane (debitor) o sumă de bani (credit), iar debitorul se obligă să restituie suma primită și să plătească dobânda și alte sume aferente prevăzute de contract.

Conform art. 1146 alin. (1) din Codul civil, prin contract de fidejusiune, o parte (fidejutor) se obligă față de cealaltă parte (creditor) să execute integral sau parțial, gratuit sau oneros obligația debitorului.

În conformitate cu art. 1156 alin. (1) din Codul civil, în cazul neexecutării obligației principale, fidejutorul și debitorul sânt obligați solidar în fața creditorului dacă în contract nu este prevăzut altfel.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evidențiază că în cauza dată este cert stabilit faptul că în rezultatul încheierii contractului de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014, debitorul SC „Taix Prim” SRL a primit cu împrumut un credit în sumă de 4 250 000 lei, cu scadența la data de 10 iulie 2018, pentru utilizarea cărui, conform pct.2, 5 și 6 Cap.VI din contract, s-a obligat la plata lunară a unei dobânzi flotante în mărime de 8% anual.

Astfel, din conținutul contractului de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014 reiese cert că datoria principală este alcătuită din corpul creditului acordat și dobânda contractuală pentru utilizarea creditului.

În acest sens, creditul și dobânda pentru utilizarea acestuia, stipulată la pct.2 Cap.VI din contract, sunt obligațiuni pecuniare distincte ce fac parte din obligația principală a contractului de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014.

Din acest punct de vedere, Colegiul lărgit conchide că esența obligației principale a debitorului SC „Taix Prim” SRL și fidejutorului Taisia Ciobanu, este de a restitui creditul și dobânda pentru folosirea acestuia, în termenul și modul stabilit în contractul de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014.

Totodată, referitor la pretenția BC „Moldindconbank” SA privind încasarea dobânzii aferente contractului de credit în sumă de 628 028,59 de lei, Colegiul constată că instanța de apel eronat a concluzionat că aceasta urmează a fi admisă, având în susținere prevederile art. 572 alin. (2), art. 585 și art. 619 alin. (2) din Codul civil în redacția de până la 1 martie 2019, or, aceasta nu este o dobândă de întârziere în sensul prevederilor art. 619 alin. (2) din Codul civil, ci constituie o remunerație a băncii pentru creditul acordat, conform pct.2 Cap.VI din contractul de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014, în mărime de 8%.

Astfel, referitor la acest capăt de cerere urma să fie aplicat art. 1236 din Codul civil, potrivit cărui debitorul se obligă să restituie creditorului atât suma creditului primit, cât și să plătească dobânda și alte sume aferente prevăzute de contract.

În ceea ce privește capătul de cerere privind încasarea dobânzilor suplimentare, de întârziere pentru neplata la scadență a creditului și dobânzii contractuale, Colegiul menționează că deoarece creditul și dobânda pentru utilizarea acestuia, sunt obligațiuni pecuniare ce fac parte din obligația principală a contractului de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014, acestora li se aplică dobânzi de întârziere.

Instanța de recurs menționează că dreptul de a pretinde încasarea acestora în cazul neexecutării de către debitor a obligației de restituire a lor, este reglementat de prevederile art. 1243 din Codul civil în redacția legii până la 1 martie 2019 potrivit cărui, în cazul neexecutării de către debitor la scadență a obligației de restituire a creditului, precum și a obligațiilor de plată a dobânzii și a altor sume aferente, creditorul poate pretinde plata unor penalități de întârziere în modul și în mărimea prevăzute de lege sau de contract.

Totodată, acest drept este stipulat și la pct. 15 și 16 din Cap.X din contractul de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014, care prevăd că pentru nerestituirea creditului sau neachitarea dobânzii la scadență, debitorul va plăti băncii o dobânzi de întârziere în mărime de 0,1% de la sumele neachitate, pentru fiecare zi de întârziere.

Astfel, pentru nerestituirea creditului și dobânzii aferente creditului la scadență, se aplică dobânzi de întârziere pe perioada întârzierii.

Colegiul apreciază ca fiind relevante judecării recursului și argumentele recurentului că, instanța de apel în mod eronat a aplicat la caz prevederile art. 942, 944 și 947 din Codul civil modernizat, or, la data constituirii situației juridice, precum și examinării litigiului în prima instanță, acestea nu erau în vigoare, fiind introduse ulterior prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, care a intrat în vigoare la 14 decembrie 2018 prin publicarea în Monitorul Oficial.

Respectiv, la data apariției litigiului și pronunțării hotărârii primei instanțe, Codul civil modernizat nu era aplicabil litigiului.

Aici, prin prisma alegațiilor recurentului referitor la aplicarea în speță a prevederilor art. 942 din Codul civil modernizat, Colegiul lărgit reține că, într-adevăr, la data apariției litigiului și pronunțării hotărârii primei instanțe - 14 august 2018, era în vigoare Codul civil în redacția legii până la modernizare.

Dispozițiile art. 942 din Codul civil modernizat au fost introduse prin Legea nr.133 din 15 noiembrie 2018, care a intrat în vigoare la data de 14 decembrie 2018 prin publicarea ei în Monitorul Oficial.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs observă că instanța de apel, fără a stabili sub imperiul căror prevederi legale urmează a fi judecată acțiunea, în mod confuz a aplicat la caz, atât prevederile Codului civil în redacția de până la 1 martie 2019, cât și prevederile normelor din Codul civil modernizat în redacția în vigoare din 1 martie 2019.

Deși, la soluționarea cauzei, instanța de apel urma să aplice doar normele Codului civil în vigoare la momentul constituirii situației juridice și examinării litigiului în prima instanță, or este incontestabil ca situația juridică supusă judecării la caz s-a format anterior intrării în vigoare a Codul civil modernizat.

Prin urmare, este cert faptul că instanța de apel la emiterea deciziei contestate a încălcat normele de drept material, și anume, nu a aplicat legea care trebuie să fie

aplicată (Codul civil în redacția legii până la 1 martie 2019) și a aplicat legea care nu trebuie să fie aplicată (Codul civil modernizat).

Apreciind cele reținute, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată concluzia primei instanțe privind necesitatea admiterii cererii de chemare în judecată, or, după cum rezultă din cele constatate mai sus, debitorul SC „Taix-Prim” SRL nu și-a onorat obligațiile contractuale de rambursare a creditului, dobânzilor și a plăților aferente acestora.

La fel, sumele datorate nu au fost restituite băncii nici de fidejutorul Taisia Ciobanu, ce s-a obligat să răspundă față de creditorul BC „Moldindconbank” SA pentru executarea totală a obligațiilor debitorului SC „Taix-Prim” SRL asumate în temeiul contractului de credit nr. 57/14 din 10 iulie 2014, potrivit contractului de fidejusiune nr. 56-F din 10 iulie 2014.

În conexiunea celor expuse, Colegiul consideră că în speță urmează de a fi menținută hotărârea primei instanțe cu privire la încasarea în mod solidar de la SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu în beneficiul BC „Moldindconbank” SA, a sumei de 5 623 764,82 de lei cu titlu de datorie contractuală și dobânzi suplimentare, precum și a sumelor pentru cheltuielile de judecată.

Prin urmare, având în vedere că prima instanță a constatat și a elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea fondului cauzei, corect a aplicat legea materială, adoptând o hotărâre legală și întemeiată, Colegiul ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de BC „Moldindconbank” SA, a casa integral decizia din 2 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău și a menține hotărârea din 14 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Cu privire la cheltuielile de judecată suportate în instanța de recurs, Colegiul reține următoarele.

În corespundere cu art. 82 – 84 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

Taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzei civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.

În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

Se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Conform art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Declarând prezentul recurs, BC „Moldindconbank” SA a solicitat încasarea în mod solidar de la SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu, a taxei de stat achitate la depunerea cererii de recurs.

Conform ordinului de plată nr. 12 din 30 iulie 2020 anexat la cererea de recurs (vol. II, f.d. 65), pentru examinarea cauzei în instanța de recurs BC „Moldindconbank” SA a achitat în contul Trezoreriei de stat, taxa de stat în sumă de 25 000 lei.

Având în susținere prevederile legale reținute, conform ordinului de plată nr. 12 din 30 iulie 2020, Colegiul conchide asupra necesității admiterii cererii BC „Moldindconbank” SA și încasării de la SC „Taix-Prim” SRL și Taisia Ciobanu, în mod solidar, în beneficiul recurentului BC „Moldindconbank” SA a sumei de 25 000 lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată suportate pentru plata taxei de stat la depunerea cererii de recurs.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. f) și alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni.

Se casează integral decizia din 2 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 14 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Taix-Prim” și Taisiei Ciobanu cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor și compensarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează, în mod solidar, de la Societatea cu Răspundere Limitată „Taix-Prim” și Taisia Ciobanu, în beneficiul Băncii Comerciale „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni, cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată, pentru plata taxei de stat în instanța de recurs, suma de 25 000 (douăzeci și cinci mii lei).

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari